

הצעת תקציב

לשנות הכספים 2022-2021

ודברי הסבר

מוגשים לכנסת העשרים וארבע

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

חוברת
יט

ירושלים - אלול התשפ"א - אוגוסט 2021

הצעת תקציב

לשנת הכספים 2021-2022

ודברי הסבר

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

חוברת
יט

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

חוברת יט'

העמוד

התוכן

2 ..... הצעת תקציב משרד החקלאות לשנים 2021-2022

דברי הסבר - תקציב רגיל

11 ..... פרק א' - עיקרי הצעת התקציב ויעדים מרכזיים

16 ..... פרק ב' - תיאור ופירוט תכנית התקציב

26 ..... פרק ג' - השינויים המרכזיים בהצעת התקציב

28 ..... פרק ד' - ניתוח הצעת התקציב בהשוואה לשנים קודמות וביאורים לתקציב

30 ..... פרק ה' - ניתוח מגדרי של הצעת התקציב

34 ..... פרק ו' – תיאור התפתחויות בענף בעקבות השפעות משבר, הקורונה”

הצעת תקציב 2021-2022

(באלפי שקלים חדשים)

2021

משרות * עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 33 משרד החקלאות
215.5 =====	1,480 =====	598,343 =====	303,588 =====	1,846,143 =====	33 משרד החקלאות =====
93.5	940	27,500	126,592	399,666	01 הוצאות שוטפות לפעילות
122	540	18,500	159,190	263,363	02 מנהל המחקר החקלאי
					03 זרבות
					04 הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב
					05 היחידה לשילוב האוכלוסייה הבדואית בנגב
		552,340	17,806	1,110,258	06 תמיכות בחקלאות
					07 תמיכות לפי חוק צער בעלי חיים
					08 פעולות אחרות באחריות
		3		72,856	09 מנהלת תנופה

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2022					
הוצאה למעשה 2019	תקציב 2020	משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	
2,085,447 =====	1,718,848 =====	215.5 =====	1,466 =====	995,697 =====	245,588 =====	1,949,827 =====	
515,704	449,477	96	926	50,001	118,337	399,550	
376,408	263,676	119.5	540	52,501	123,951	268,097	
	54,331					75,722	
69,261							
11,735							
968,638	841,664			893,191	3,300	1,140,125	
3,759							
39,742	80,500						
100,166	29,200			4		66,333	

* משרות עבודה בלתי צמיתה

הצעת תקציב 2021-2022

(באלפי שקלים חדשים)

2021

משרות * עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 33 משרד החקלאות
93.5 ---	940 ---	27,500 -----	126,592 -----	399,666 -----	01 הוצאות שוטפות לפעילות -----
93.5	940	27,500	126,592	399,666	01 02 הוצאות שוטפות לפעילות
122 ---	540 ---	18,500 -----	159,190 -----	263,363 -----	02 מנהל המחקר החקלאי -----
122	540	18,500	159,190	263,363	02 02 הוצאות שוטפות לפעילות
					03 רזרבות -----
					03 01 רזרבה להתייקרויות
					04 הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב -----
					04 02 הוצאות שוטפות לפעילות רשות הבדואים

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2022						
הוצאה למעשה 2019	תקציב 2020	משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה		
515,704	449,477	96	926	50,001	118,337	399,550		
-----	-----	---	---	-----	-----	-----	-----	
02 515,704	449,477	96	926	50,001	118,337	399,550		
376,408	263,676	119.5	540	52,501	123,951	268,097		
-----	-----	---	---	-----	-----	-----	-----	
02 376,408	263,676	119.5	540	52,501	123,951	268,097		
	54,331					75,722		

01	54,331					75,722		
69,261								
-----								
02 69,261								

* משרות עבודה בלתי צמיתה

הצעת תקציב 2022-2021

(באלפי שקלים חדשים)

2021

משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 33 משרד החקלאות
					05 היחידה לשילוב האוכלוסייה הבדואית בנגב .....
					05 01 היחידה לשילוב האוכלוסייה הבדואית בנגב
		552,340	17,806	1,110,258	06 תמיכות בחקלאות .....
		552,340	17,806	1,101,258	06 02 תמיכות ומחקרים בחקלאות
				9,000	06 03 תמיכות צער בעלי חיים
					07 תמיכות לפי חוק צער בעלי חיים .....
					07 01 תמיכות לפי חוק צער בעלי חיים
					08 פעולות אחרות באחריות .....
					08 01 פעולות אחרות באחריות

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2022					
הוצאה למעשה 2019	תקציב 2020	משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	
11,735 -----							
01 11,735							
968,638 -----	841,664 -----			893,191 -----	3,300 -----	1,140,125 -----	
02 968,638	832,664			893,191	3,300	1,131,125	
03	9,000					9,000	
3,759 -----							
01 3,759							
39,742 -----	80,500 -----						
01 39,742	80,500						

* משרות עבודה בלתי צמיתה

הצעת תקציב 2021-2022

(באלפי שקלים חדשים)

2021

משרות * עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 33 משרד החקלאות
		3		72,856	09 מנהלת תנופה
		3		72,856	09 01 פעולות

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2022					
הוצאה למעשה 2019	תקציב 2020	משרות עב"צ *	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	
100,166	29,200			4		66,333	
100,166	29,200			4		66,333	

* משרות עבודה בלתי צמיתה

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - סעיף 33 פרק א' - עיקרי הצעת התקציב ויעדים מרכזיים

הצעת תקציב משרד החקלאות לשנים 2021 ו-2022 מסתכם בכ-4.3 מיליארד ש"ח, מהם כ-3.8 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, וכ-549 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה, וכן סך הרשאה להתחייב בגובה של כ-1.6 מיליארד ש"ח.

טבלה מסכמת בחלוקה לפי מיונים כלכליים:

הצעת תקציב המשרד לשנת 2021

חודשי עבודה	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הכנסה מיועדת	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה נטו	שם מיון רמה 2	מיון כלכלי רמה 1
2587	1480	0	0	78,644	411,899	שכר בארץ	שכר
0	0	0	0	0	4,025	שכר בחו"ל	שכר
2587	1480	0	0	78,644	415,924		סה"כ שכר
0	0	46,002	0	207,138	448,407	קניות בארץ	קניות
0	0	46,002	0	207,138	448,407		סה"כ קניות
0	0	1	0	0	1,500	מוצרים ציבוריים	העברות
0	0	1,351	0	0	29,100	תשלומי העברה סוציאליים	העברות
0	0	0	0	6,000	9,756	תמיכות לפי סעיף 3א	העברות
0	0	550,989	0	11,806	922,927	סובסידיה	העברות
0	0	552,341	0	17,806	963,283		סה"כ העברות
0	0	0	-303,588	0	0	הכנסות תקציב רגיל	הכנסות מיועדות
0	0	0	-303,588	0	0		סה"כ הכנסה מיועדת
0	0	0	0	0	18,529	השתתפויות	העברות פנים תקציביות
0	0	0	0	0	18,529		סה"כ העברות פנים תקציביות

הצעת תקציב המשרד לשנת 2022

חודשי עבודה	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הכנסה מיועדת	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה נטו	שם מיון רמה 2	מיון כלכלי רמה 1
2587	1466	0	0	85,832	429,517	שכר בארץ	שכר
0	0	0	0	0	18,058	שכר בחו"ל	
0	0	0	0	0	3,864	רזרבה	שכר
2587	1466	0	0	85,832	451,439		סה"כ שכר
0	0	152,504	0	156,456	339,214	קניות בארץ	קניות
0	0	0	0	0	52,678	רזרבה	קניות

מיון כלכלי רמה 1	שם מיון רמה 2	הוצאה נטו	הוצאה מותנית בהכנסה	הכנסה מיועדת	הרשאה להתחייב	שיא כח אדם	חודשי עבודה
סה"כ קניות		391,892	156,456	0	152,504	0	0
העברות	מוצרים ציבוריים	1,440	0	0	1	0	0
העברות	תשלומי העברה סוציאליים	25,056	0	0	2	0	0
העברות	תמיכות לפי סעיף 3א	9,366	3,300	0	0	0	0
העברות	רזרבה	43,585	0	0	0	0	0
העברות	סובסידיה	1,010,968	0	0	843,190	0	0
סה"כ העברות		1,090,415	3,300	0	843,193	0	0
הכנסות מיועדות	הכנסות תקציב רגיל	0	0	-245,588	0	0	0
סה"כ הכנסה מיועדת		0	0	-245,588	0	0	0
העברות פנים תקציביות	השתתפויות	16,081	0	0	0	0	0
סה"כ העברות פנים תקציביות		16,081	0	0	0	0	0

יעדים מרכזיים של המשרד:

1. פתיחת ענף הצומח לתחרות בין לאומית ומעבר לתמיכות ישירות:

התמיכות בחקלאות נחלקות לשני סוגים עיקריים: תמיכות ישירות בחקלאים, בעיקר באמצעות תמיכה תקציבית, ותמיכות עקיפות באמצעות מכסות ומכסי מגן להן פוטנציאל גבוה של עיוות השווקים. ארגון הסחר העולמי וארגון ה-OECD ממליצים על תמהיל תמיכות המורכב בעיקר מתמיכות ישירות, ובפרט תמיכות שאינן תלויות בכמות הייצור, וצמצום תמיכות עקיפות מעוותות. בענפי החי, הממשלה מעורבת בקביעת מכסות יצור בענפי החלב וההטלה ופיקוח על מחיר מינימום למגדל בענף חלב הבקר, זאת, בנוסף למכסי מגן על מוצרים שונים. למעורבות זו עלות המשולמת בדרך כלל על ידי ציבור הצרכנים בעיקר דרך מחירי התוצרת החקלאית.

לאור האמור, הסכימו משרד האוצר ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר על מעבר מתמיכה עקיפה לתמיכה ישירה במסגרת מהלך כולל עם ענף החקלאות, תוך ניסיון להימנע מתמיכות בעלות פוטנציאל לייצור עיוות בשוק. מעבר לתמיכה ישירה שאינה מעוותת את שיקולי היצרן יבטיח הקצאת מקורות יעילה ברמת החקלאי והמשק, ואף יגרום לכך שהתמיכה תגיע במלואה לחקלאי. בנוסף, מעבר לתמיכות ישירות מאפשר למדינה שקיפות ובהירות בנוגע לגובה התמיכה המושקעת בכל ענף ומסייע בהפחתת המחירים לצרכנים.

בשנים האחרונות החליטה הממשלה על מספר צעדים (כגון הפחתת מכסים בבשר ובדגים במקביל לתמיכה תקציבית ישירה במגדלים) שהיוו יריית פתיחה במעבר מתמיכה עקיפה לתמיכה ישירה. עם אישור חוק התקציב, תצא לפועל תוכנית חמש שנתית להפחתה בשלבים של ההגנות המכסיות על פירות וירקות, במקביל יוענקו תמיכות ישירות לחקלאים.

צעד נוסף לפתיחת המשק לתחרות עליו הוחלט נוגע להפחתת חסמי יבוא לפירות וירקות (הגנת הצומח): כיום חסם הייבוא המרכזי לפירות וירקות הינו קבלת רישיון ייבוא דרך השירותים להגנת הצומח במשרד החקלאות, כך שלרוב הפירות אין אישור לייבוא אפילו ממדינה אחת בעולם. חסם זה אינו מאפשר למשק המקומי להתחרות עם שאר המדינות בעולם, ומונע ירידת מחירים לצרכן דרך ייבוא ממדינות עם יתרון יחסי בגידול מוצרים אלו. כך למשל, פירות עונתיים כגון אבוקדו, אפרסק, מנגו, משמש וכו' אינם ניתנים לייבוא ולכן אינם זמינים מחוץ לעונה של הגידול המקומי. במסגרת חוק ההסדרים הוחלט לשנות את מדיניות הגנת הצומח בתחום פירות וירקות טריים, ולהשוואתו למדיניות המקובלת באיחוד האירופי, לפיה ברירת המחדל תהיה כי ניתן לייבא פירות וירקות למאכל, על סמך תעודת בריאות המוגדרת בתקנות, אשר מותאמת לאמנות הבינלאומיות.

2. התייעלות בענף ההטלה

מחירי מוצרי הביצים גבוהים בישראל לעומת ממוצע המחירים במדינות ה-OECD. לאור זאת, פועלים משרדי האוצר והחקלאות לקדם רפורמה בענף ההטלה אשר תביא להתייעלות משמעותית בענף זה ולהוזלת המחירים, לצד שמירה על ייצור מקומי יעיל. במסגרת זו, יבוטל המכס על ייבוא ביצים ויינתנו מענקי השקעות לחקלאים על מנת לשדרג את הלולים וכן להקים לולים חדשים ויעילים. כמו כן, יבוטל משטר התכנון המרכזי בענף שיעבור לשוק חופשי, ויינתנו תמיכות לבעלי מכסות. שינויים אלה צפויים להוביל להוזלה במחירי הביצים. הרפורמה בענף ההטלה תוביל להפחתת המחיר של הביצה, להגדלת שטח הכלוב לתרנגולת ולעמידה בתקנות צער בעלי חיים. כמו כן, יינתנו תמריצים להוצאת הלולים ממרכזי היישובים על מנת לאפשר פיתוח כלכלי של אזורי הספר, בהם נמצאים מרבית המגדלים.

3. הגברת היבוא של מוצרי החלב

במסגרת החלטת ממשלה 1584 הוגדלו המכסות הפטורות ממכס לייבוא גבינה צהובה ונקבע כי המכסות יחולקו במסגרת הליך תחרותי בין המציעים המתמודדים על מחיר נמוך לצרכן. זאת, על מנת להבטיח כי ההטבה המכסית תתגלגל לצרכן. ההליך התחרותי הראשון לבחירת היבואנים פורסם בסוף שנת 2014 ובמסגרתו חולקה מכסה של 4,800 טון לחמישה יבואנים אשר דורגו בהתאם למחיר לצרכן אליו הם התחייבו. בהתאם לכך, נמכרו הגבינות המיובאות במחיר הנמוך ב-30% ממחיר הגבינה הצהובה המפוקח על ידי המדינה. במסגרת ההליך התחרותי לשנת 2017 חולקה מכסה של 6,000 טון ליבואנים שהתחייבו, רובם ככולם, למכור את הגבינות במחירים נמוכים באופן משמעותי מהמחיר המקומי. ואכן, בשנת 2017 ניתן לראות יצירה והתבססות של מותגים חדשים בתחום הגבינות הצהובות במחירים הזולים ב-30-20 אחוזים ממחיר הגבינה המפוקח. בשנת 2018 עמדה המכסה על 6,500 טון. לצד המכסה הפטורה ממכס, במהלך שנת 2019 ניפתח מכסה במכס מופחת של גבינה צהובה, כחלק ממתווה זה. בשנת 2020 בוטל בהוראת שעה לשנה המכס על חמאה, כאשר הביטול הוארך בשנה נוספת עד לסוף שנת 2021. ביטול המכס

הביא לעלייה של 40% בצריכה החמאה, עלייה של 30% במבחר המוצרים והפחתה של 11% במחיר לצרכן עבור מוצרי החמאה שאינם בפיקוח. בשנת 2021 נחתם הסכם בענף החלב. ההסכם מאריך את הוראת השעה לשיטת קביעת מחיר החלב הגולמי עד לשנת 2023 וכן קובע כי המחיר המזערי לליטר חלב יחושב לפי רפתות מעל 700,000 ליטר. במסגרת ההסכם סוכם על הגדלת היבוא השנתי של מוצרי חלב במכסות פטורות ממכס במתווה עולה החל ב-14,000 טון בשנה הראשונה. בנוסף ינתן פטור ממכס על יבוא מעדנים, יוגורטים וגבינות עד 5% (למעט גבינות צאן).

4. הגדלת פריון וחדשנות בחקלאות

חקלאות ישראל הציגה צמיחה מרשימה בתוצר החקלאי החל מראשיתה של המדינה. אולם, בעשור האחרון חקלאות ישראל חווה סטגנציה מתמשכת ואיננה צומחת. כך למשל, ערך הייצור החקלאי בעשור הראשון של שנות ה-2000 עלה בכ-60% בעוד שהחל משנת 2009 נשאר די יציב. הפריון הכולל בחקלאות (TFP) מראה גם כן ירידה בעשור האחרון, אחרי עלייה מתמדת בעשורים קודמים. פריון העבודה של ישראל ושל ממוצע מדינות האיחוד האירופי היה ברמה דומה עד שנת 2012 אולם, החל משנת 2012 פריון העבודה בחקלאות ישראל במגמת ירידה לעומת מגמת עלייה בממוצע מדינות האיחוד האירופי. גילם הממוצע של החקלאים גם כן עלה וכיום נושק ל-60. לנוכח מגמות אלו, במסגרת הרפורמה מתוכננת השקעה מאסיבית בחדשנות, תשתיות ומחקר ופיתוח בתקווה שיביאו להעלאת הפריון. כמו כן, הרפורמה תביא להתייעלות הענפים וחיזוק החקלאות כך שתהפוך למשגשגת, רווחית ותצמיח דור המשך.

תכניות העבודה העיקריות של המשרד לשנים 2021 - 2022:

1. יישום הרפורמה בחקלאות:

א. רפורמה בצומח – הרפורמה בצומח מתחלקת לשניים:

(1) רפורמה במכסים ומעבר לתמיכה ישירה אשר תדרוש להקים תשתית לוגיסטית שתוכל לתמוך במעבר לתמיכות ישירות ותשלומים ישירים לחקלאים. תשתית זו צריכה לכלול, בין היתר, מיפוי מלא של שטחי החקלאות והחקלאים, והטמעת יכולת עדכון דינאמית ומערך יעיל להעברת התמיכות וביצוע בקרות. ישנה חשיבות רבה בהרחבת תשתית המידע כך שתאפשר לנטר בזמן אמת את השפעות הרפורמה על החקלאות, מצב הענפים, הייצור הרווחיות ברמת המשק החקלאי לסוגיו ושטחי הגידול, ולרבות השפעת המהלך על המחיר לצרכן.

(2) רפורמה בהגנת הצומח אשר תדרוש בניית מערך חדש של בדיקות ובקרת היבוא, בין היתר יידרש עדכון תקנות ודרישות ליבוא מוצרים חדשים מיעדים שונים, הגברת פיקוח בנמלי הכניסה והכנת תוכניות להתמודדות עם חדירת נגעים.

ב. רפורמה בביצים – במסגרת הרפורמה בענף ההטלה, מוצע לבטל את התכנון בענף ומתן תמיכות לבעלי מכסות. המשרד יידרש למספר נהלי תמיכה, ומעבר לתמיכה במספר גדול של

מבקשים, הדורש בחינת חלופות תשלום חדשות. בנוסף, תידרש הכנת תוכנית השקעה ושידרוג הענף לעמידה בסטנדרטים וטרינרים סביבתיים והיבטי צער בעלי חיים, לצד תוכנית פרישה ופיצוי למגדלים שיפרשו מהענף.

2. חיזוק כושר התחרות של החקלאות הישראלית, פעולות להטמעת חדשנות, הגברת פריון והתייעלות

והשקעה במחקר ופיתוח:

באמצעות שילוב נכון בין טכנולוגיה, מדע, כלכלה והשקעות הון יחד עם איתור הבעיות והאתגרים בשטח - משרד החקלאות ופיתוח הכפר בשיתוף החקלאים, ייצר ויפתח מנועי צמיחה מבוססי חדשנות ופריון בחקלאות. תפיסת החדשנות בחקלאות ישראל תכלול הליכי פיתוח ויישום ידע וטכנולוגיה חקלאית המבוססת על מענה לצרכי השדה, תוך שיתוף פעולה רב תחומי עם גופי מחקר ופיתוח.

כמו כן, המשרד יפעל לקידום מהלכים כוללים נוספים, בין היתר פיתוח מינים וענפים חדשים, מוצרים ייחודיים וייצור מוצרים עם ערך מוסף. המשרד יפעל לעידוד יזמות וחדשנות, בין היתר על ידי השקעה במחקר ופיתוח, עידוד חדשנות, עידוד הגדלת פריון, השקעות הון, שיתופי פעולה עם הרשות לחדשנות וגופי חדשנות נוספים, פעולות אלו יפחיתו את רמת הסיכון לחקלאי בעת ההשקעה.

המשרד יפעל לחיזוק מעמד החקלאים בשרשרת השיווק ולקידום ופיתוח חדשנות בתחום השיווק כגון עידוד פלטפורמות מכוונות למסחר ושקיפות נתונים.

באמצעות פעולות אלו, החקלאות הישראלית תוכל לבצע קפיצת מדרגה בייצור המקומי ובו זמנית תאפשר ניצול הזדמנויות עסקיות בשוק העולמי, כך שתסייע בהתמודדות עם אתגרים קיימים ועתידיים, לרבות מחסור בכוח אדם, הפחתת שימוש בחומרי הדברה ואתגרים בתחום הגנת הצומח.

פרק ב' - תיאור המשרד ופירוט תכנית התקציב

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד החקלאות ופיתוח הכפר אחראי מטעם הממשלה על החקלאות ועל המרחב הכפרי בישראל. חזון המשרד מוגדר כך: "משרד החקלאות ופיתוח הכפר יפעל לפיתוח חקלאות ישראל וביסוס ההתיישבות, להבטחת אספקת מזון טרי ואיכותי לתושבי מדינת ישראל ולמינוף היתרון היחסי של חקלאות ישראל".

בשנת 2015 עם כינונה של הממשלה קיבל שר החקלאות ופיתוח הכפר אחריות על מנהלת תנופה, האחראית על טיפול במפוני גוש קטיף.

בין פעולותיו העיקריות של המשרד ניתן למנות את הבאים: תכנון והמלצה על הקצאות של גורמי יצור חקלאיים המצויים במחסור כגון: קרקע, מים ועובדים זרים ופולשתינאים; הקצאת תמיכות במגוון נושאים כגון: שימור קרקע, קידום ייצוא, הדברה, סבסוד פרמיות ביטוח נזקי ואסונות טבע לחקלאות, סובסידיות לפי חוק הגליל; קידום רפורמות וחקיקה, תכנון פרוגרמות להתיישבות המתוכננת ופרויקטים חקלאיים במסגרת ההתיישבות הקיימת; יישום הסכמי הסחר של ישראל; מתן שירותים ופיקוח בתחומי הווטרינריה והגנת הצומח; מתן שירותי הדרכה ופיתוח מקצועי; קידום המחקר החקלאי בישראל הן באמצעות המדען הראשי והן באמצעות מינהל המחקר החקלאי.

1. יחידות משרד החקלאות ופיתוח הכפר

א. הרשות לתכנון

הרשות מהווה יחידת מטה של המשרד וממונה על תכנון ופיתוח החקלאות וההתיישבות הכפרית. הרשות לתכנון כוללת כיום שני אגפים והם: האגף לתכנון והאגף לפיתוח המרחב הכפרי.

1. האגף לתכנון אחראי על תכנון ואישור פרוגרמות להתיישבות החקלאית המתוכננת. האגף אחראי על ייצוג השר במוסדות התכנון והבנייה ופועל לשם כך במוסדות התכנון והבנייה, מייעץ למחוזות המשרד, יוזם תכניות ומכין חוות דעת לתכניות מתאר. עובדי האגף הינם נציגי השר בוועדות הארציות ופועלים בתוכן לייצוג מקצועי בנושאי החקלאות והמרחב הכפרי. האגף אחראי לממשק עבודה ותיאום בנושאי תכנון ובניה עם מכלול הפעולות של המשרד בתחומים שונים ובהם מבנים חקלאיים, אנרגיה מתחדשת ועוד.

2. האגף לפיתוח המרחב הכפרי אחראי על יישום של תכנית פיתוח הכפר הכוללת ארגון כלים לסיוע ליישובים הכפריים ולמועצות האזוריות בתחומים שונים. תכניות פיתוח הכפר נועדו לקדם תכנון במרחב הכפרי ולהסיר חסמים סטטוטוריים, לפיתוח סביבתי, לשדרוג תשתיות וחזות היישובים הכפריים ולהנגשת המרחב הכפרי לציבור הרחב. האגף פועל לקידום ולפיתוח תירות כפרית ולשדרוג תשתיות ביישובים הכפריים. בנוסף, אחראי האגף ליישום החלטות ממשלה במרחב הכפרי ובהן פיתוח יישובי הגולן, שיקום תשתיות ביישובי עוטף עזה, פיתוח מתחמים לוליי הטלה בצפון ועוד. האגף אחראי

להשלמת הטיפול במפוני גוש קטיף וצפון השומרון, מכוח תכנית ההתנתקות, שנמצא לקראת סיום.

ב. האגף לגורמי ייצור עוסק בנושאים שונים, ובהם תכנון והמלצה להקצאה של גורמי ייצור חקלאיים המצויים במחסור, כגון: קרקע, מים ועובדים זרים ופולשתינאים. כמו כן האגף עוסק בקביעת המדיניות להקצאת מכסות ייצור בענפי החלב וההטלה, לרבות טיפול בזכאי חוק הגליל. בנוסף, מנהל האגף את רשות המרעה, אחראי על פיתוח מגזר המיעוטים, וכן אחראי על קידום חוק הדבש והעברת הרגולציה לניהול שטחי הרעיה למשרד החקלאות ופיתוח הכפר. באגף גורמי הייצור מקצים תמיכות לניצול מיטבי של שטחים פתוחים (לרועים של בקר וצאן) וכן לעמותות מתנדבים וצעירים בחקלאות. בנוסף, האגף אחראי על אישור משווקים סיטונאים לפירות וירקות וכן משווקים מורשים בענפי הלול.

ג. המרכז לסחר חוץ ולשיתוף פעולה בינלאומי – היחידה עוסקת בנושאים הבאים:

- (1) **הסכמי סחר וייצוא חקלאי:** היחידה מרכזת את פעילות משרד החקלאות בנושאי יצוא ויבוא תוצרת חקלאית טרייה ומעובדת, למעט הפיקוח על סטנדרטים של איכות ובטיחות, כמו גם את האחזיות על כל קשרי החוץ של המשרד. יחידה זו אחראית על הסכמי הסחר הבינלאומיים והמולטילטרליים של ישראל בתחום החקלאות בין היתר עם ארגון הסחר העולמי ה-WTO, עם ארגון לשיתוף פעולה כלכלי ה-OECD, ארגון המזון והחקלאות של האו"ם ה-FAO ומתאמת את מערך קשרי החוץ של המשרד. במישור הבינלאומי אחראית היחידה על שיפור הטבות הסחר בהסכמים קיימים כגון עם האיחוד האירופי, ארה"ב, קנדה, ומדינות נוספות וכן עם ארגון מדינות אפ"א ומרקוסור. כמו כן, פועלת היחידה לפתיחת שווקים לתוצרת חקלאית טרייה ומעובדת עם מדינות נוספות כגון רוסיה, איחוד המכסים האירו אסייתי, יפן, הודו, סין ועוד. היחידה מובילה את מדיניות היבוא החקלאי בשיתוף עם רשות המסים ועם משרד הכלכלה וקובעת את תנאי היבוא של התוצרת החקלאית הטרייה והמעובדת. בתוך כך, עוסקת היחידה במתן רישיונות יבוא ויצוא של תוצרת חקלאית.
- (2) **עידוד וקידום היצוא החקלאי:** היחידה פועלת לקידום המכירות ומסייעת לענפי היצוא החקלאי בשווקים חדשים באמצעות תכניות ייעודיות ליצוא תוצרת חקלאית טרייה. היחידה מעודדת התארגנויות ביצוא ושיפור התחרותיות של ענפי היצוא המובילים בשווקים קיימים וחדשים.
- (3) **סיוע ביצוא טכנולוגיה חקלאית:** במסגרת החלטת ממשלה 4021 לקידום הפעילות הישראלית בתחום הפיתוח הבינלאומי, יצרה היחידה כלי סיוע שיאפשר לחברות אגרו טכנולוגיה שתשמנה במאגר המשרד, לקבל תמיכה וליוויי מקצועי שיסייע להטמעה מוצלחת של הטכנולוגיה בפרויקטים בינלאומי במדינות היעד.
- (4) **תערוכות וכנסים:** היחידה פועלת לקידום של כנסים ותערוכות בישראל, השתתפות פעילה וייצוג היכולות המקצועיות של החקלאות בישראל במסגרת כנסים ותערוכות בינלאומיים (תערוכת אגריטך, אקספו, וכד').

5) **שיתופי פעולה בינלאומיים:** היחידה אחראית לקידומן של תכניות לשיתוף פעולה מקצועי בין משרד החקלאות ומשרדי ממשלה מקבילים במספר רב של מדינות. במסגרת זו מתכללת היחידה את שיתופי הפעולה עם מדינות המפרץ, מרוקו, ירדן ועוד, מכינה תכניות עבודה ויוזמת פרויקטים לקידום יעדי המשרד ויצוא תוצרת חקלאית מישראל.

ד. **שירותים להגנת הצומח ולביקורת** – השירותים להגנת הצומח ולביקורת הינם זרוע רגולטורית לאכיפת חוקים ותקנות ולמתן שירותים מקצועיים בנושאי הגנת הצומח, ניטור ומניעת חדירתם והתפשטותם של נגעי צמחים, יבוא ויצוא של תוצרת חקלאית ורישוי חומרי הדברה. היחידה פועלת לשמירה על בריאות הציבור, לשמירה על בריאות הצומח, להפחתת השימוש בחומרי הדברה, לקידום היצוא החקלאי ופתיחת שווקים חדשים, להבטחת איכות תוצרת טרייה לשוק מקומי וליצוא ולאבחון נגעי צמחים באמצעות מניעת חדירה של נגעי צמחים והכחדתם, פיקוח על סטנדרטים של איכות ובטיחות ביבוא ויצוא תוצרת טרייה ומוצרי צמחים, ייצור חומר ריבוי, ייצור תוצרת אורגנית, שימוש בחומרי הדברה ומניעת השאריות שלהם ועוד. הפעילות נעשית מכוח חוק הגנת הצומח, חוק הפיקוח על יצוא הצמח ומוצריו, חוק הזרעים והחוק להסדרת התוצרת האורגנית.

ה. **שירותים וטרינריים והמכון הווטרינרי** – השירותים הווטרינריים פועלים בשלושה תחומים מרכזיים: בריאות הציבור (מוצרים מן החי), בריאות בעלי החיים ורווחת בעלי החיים. השירותים הווטרינריים פועלים למניעת מחלות בעלי חיים ושליטה בהן (כולל מחלות המשותפות לאדם ולבעלי חיים), מפקחים על יבוא ויצוא בעלי חיים ותוצרתם, ומבצעים רישוי ובדיקת תרופות ותרכיבים, רישוי רופאים וטרינרים, פיקוח על רשויות מקומיות ועל משחטות, מניעת שאריות מסוכנות במזון מן החי ומניעת צער בעלי חיים וכלבת. פעולות היחידה נסמכות על פקודת מחלות בעלי חיים, פקודת הכלבת, חוק הרופאים הווטרינריים, חוק צער בעלי חיים, צו הפיקוח על מצרכים ושירותים והחוק לפיקוח על יצוא של בעלי חיים.

ו. **אגף הדיג** – פעילות האגף מבוססת על פקודת הדיג 1937. האגף אחראי, בין היתר, על התחומים הבאים: ניהול ממשק דיג בים תיכון, ים כנרת ומפרץ אילת לטובת שימור משאב הדגה; ביצוע סקרי דגה ותוכניות אכלוס, ניהול מספר מעגנות דיג, הנפקת רישיונות דיג, הנחיית יחידת האכיפה בנושא פיקוח על הדיג; ניהול ופיתוח של ענפי הדיג, חקלאות המים והחקלאות הימית. כמו כן, אחראי האגף על קידום, פיתוח ותמיכה בענפים אלה וכן על מחקר יישומי, ליווי, הדרכה ופרסום נתונים. במסגרת זו, עוסק האגף בהטמעת תקני איכות, פיתוח והתאמת מיני דגים חדשים לחקלאות המים ולחקלאות הימית ועידוד יצוא דגי נוי, דגי מאכל ומוצרים שונים שמקורם בתווך המימי (כגון אצות). פעילות האגף מתבצעת תוך שיתוף פעולה עם יחידות המשרד האחרות וגופים חוץ משרדיים ואקדמיים.

ז. **אגף שימור קרקע וניקוז** – פעילות האגף מבוססת על חוק הניקוז והגנה מפני שיטפונות, תשי"ח-1957. האגף פועל להכנת תכניות לניהול סיכונים מפני שיטפונות וגיבוש תורה לניהול אגני, לאישור מפעלי ניקוז להגנה בפני שיטפונות, מימוןם ובקרה על ביצועם, לפיתוח ויישום

אמצעי שימור קרקע וניקוז לשם צמצום נזקי סחיפה, המלחה ושימור פוריות הקרקע. האגף מספק שירות חיזוי אגרו-אקלימי ומטאורולוגי, מנהל את היחידה לסקר, מיפוי וייעוד קרקעות ומנהל ומלווה מקצועית את המחקרים בתחום קרקע ומים בענף.

ח. היחידה המרכזית לאכיפה וחקירות של משרד החקלאות ופיתוח הכפר—זוהי יחידה מקצועית וייעודית לאכיפת חוק וביצוע חקירות לשם גילוי עבירות פליליות ומניעתן, ולצורך הבאת חשודים לדין ומיצוי הדין עם האשמים, על מנת להגן על בריאות הציבור, החי והצומח במדינת ישראל. משימותיה העיקריות של היחידה הינן הגנה על בריאות הציבור בכל הקשור לאכיפת כללי הבטיחות של מוצרי מזון מן החי והצומח, אכיפה שנועדה למניעת הפצת מחלות בעלי חיים ונגעי צמחים, ואכיפה שנועדה להגן על רווחת בעלי חיים.

ט. מחוזות המשרד – משרד החקלאות מפעיל חמישה מחוזות אשר בהם מתבצעות מגוון הפעילויות של המשרד בנושאים שונים כגון: תכנון, הדרכה, שימור קרקע וניקוז.

י. שירות ההדרכה והמקצוע— שירות ההדרכה והמקצוע היא יחידת מומחים בתחומי החקלאות השונים המופקדת על ייצור ידע חקלאי והפצתו לציבור החקלאים בישראל, תוך הכשרתו והדרכתו לעמוד באתגרי החקלאות של התקופה בהתאם ליעדי המשרד ומתוך ראיית התועלות הציבוריות הגלומות בחקלאות. מומחי שירות ההדרכה והמקצוע יחקרו, יפתחו וינגישו פתרונות מקצועיים ואובייקטיביים, המשפיעים על המדיניות החקלאית, ומצמיחים חקלאות חכמה וערכית לתועלת הציבור בהתאמה למציאות משתנה ומתפתחת.

שירות ההדרכה והמקצוע משמש כמרכז הלאומי לפתרונות יישומיים בחקלאות ומהווה גורם מוביל במתן מענה לאתגרי החקלאות השונים במרחב. שירות ההדרכה והמקצוע מפתח ומאמץ ידע לקידום חקלאות חדשנית, משגשגת, מקומית, ערכית ומקיימת תוך קידום תועלות ציבוריות ומתן מידע אמין ואובייקטיבי למקבלי החלטות בשיתוף כלל בעלי העניין בזירה.

שירות ההדרכה והמקצוע מהווה מרכז לקידום ערכי החקלאות והסביבה החקלאית לטובת הציבור ופועל למימוש מטרות ויעדים לאומיים בתחומו. מהווה מרכז פתרונות יישומיים לחקלאות מקיימת, משגשגת, חכמה, מדייקת, בטוחה וערכית המוכוונים לתועלות ציבוריות.

שירות ההדרכה והמקצוע מפתח ומנגיש מידע מקצועי ומזוהה כבעל מוניטין ייחודי וסמכות מקצועית במרחב החקלאי בארץ ובעולם ומהווה כתובת לקידום פתרונות חדשים וחדשניים לאתגרי החקלאות.

יא. אגף השקעות ומימון (מנהלת ההשקעות בחקלאות) – מנהלת השקעות הון בחקלאות מונתה על פי חוק עידוד השקעות הון בחקלאות לצורך יישומו. מטרות החוק לעידוד השקעות הון הן: שיפור מאזן התשלומים של המדינה על ידי פיתוח יצוא חקלאי ומחליפי יבוא מובהקים, ניצול יעיל של תנאי הטבע, היכולת הכלכלית, הידע והניסיון המקצועי הגלומים במגזר החקלאי ועידוד המגזר החקלאי כגורם חלוצי, בטחוני וחברתי. בנוסף, פועלת מנהלת ההשקעות ליישם החלטות הממשלה והסכמים שונים (הסכם המים, הסכם הפחתת המכסים ברפת החלב ועוד), באמצעות המערך הקיים המתמחה במענקי השקעות. בנוסף, החל משנת 2021 יינתנו מענקי השקעות בדגש על חדשנות בחקלאות בהתאם לפירוט הבא:

(1) מענקים לטכנולוגיות חדשניות שפותחו בשלוש השנים האחרונות;

(2) מענקים למיכון חוסך כוח אדם;

(3) מענקים למגדלים חדשים;

(4) שיתוף פעולה עם הרשות לחדשנות במימון סטרטאפים חקלאיים;

(5) תוכנית ייעודית לחידוש תשתיות טכנולוגיות בענפי הירקות המרכזים של ישראל;

(6) המשך ההסכמים הקיימים כגון הסכמי המים, הסכם הדגים וכדומה.

יב. חטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה הינה יועצת אסטרטגית וכלכלית להנהלת משרד

החקלאות ופיתוח הכפר ומובילה את גיבוש וקביעת המדיניות החקלאית.

עיקרי תפקידיה של החטיבה הם: סיוע להנהלת המשרד בגיבוש מדיניות המשרד לטווח הארוך; תכנון רפורמות ופרויקטים ובחינת נושאי רוחב בחקלאות; ניהול תהליך התכנון האסטרטגי במשרד; פיתוח והטמעת תרבות ארגונית של תכנון; תכלול, ייזום, מעקב ובקרה על תכניות העבודה המשרדיות; ביצוע ניתוחים כלכליים וסטטיסטיים ומעקב אחר הענפים והשווקים בארץ ובעולם; ריכוז וניתוח מידע תומך קבלת החלטות; מדיניות רגולציה במסגרת התכנית להפחתת הנטל הרגולטורי; פיקוח על המחירים של מוצרי המזון המפוקחים ועל מערך מועצות היצור והחברות הממשלתיות;

יג. המדען ראשי של משרד החקלאות פונה מדי שנה בהליך תחרותי, בו הוא מזמין את גופי

המחקר החקלאיים השונים (מנהל המחקר החקלאי, מרכזי מחקר ופיתוח אזוריים, אוניברסיטאות וכיו"ב) ומבקשם להגיש הצעות למחקר בנושאים שהוגדרו מראש. לקראת שנת התקציב 2018 הוגשו לקרן המדען הראשי כ-420 תכניות מחקר ופיתוח, בתחומים מגוונים (ענפי החי והצומח, חקלאות אורגנית, חסכון בכוח אדם, איכות ובטיחות התוצרת החקלאית, ייעול השימוש במים ובאנרגיה, ביוטכנולוגיה ועוד). לעומת זאת, לקראת שנת התקציב 2019 הוגשו לקרן המדען הראשי תכניות מחקר ופיתוח כמפורט להלן: קול וקרא גליל עליון הוגשו 36 תכניות מחקר, חקלאות עפ"י תורה הוגשו 7 תכניות מחקר ולניצן תיבת נוח חדשנות הוגשו 58 תכניות מחקר. בשנת 2020 תוקצבו 55 תכניות.

לשכת המדען מפעילה מספר יחידות משנה: יחידה לקרנות מחקר, יחידה לבקרה כלכלית ושיווקית של מחקרים ויחידה לבקרת ביצוע מחקרים. המדען עוסק בקביעת יעדי המחקר, הפעלת מערכת קבלת ההחלטות על ביצוע המחקר, בקרה על הביצוע בכל שלביו, קידום והעמקת המחקר בנושאים בהם ישנם פערי ידע לקראת חקלאות העתיד והעברת הידע לציבור.

חדשנות פורצת דרך כפי שיש במדינת ישראל ויזמות ענפה, כולל הקמת חברות סטרטאפ, מתקיימת על בסיס ידע שנצבר במוסדות המחקר בייחוד בתחומים הביולוגיים שדורשים בסיסי ידע רחב. ההשקעה במחקר ופיתוח החקלאי היום, מביאה את חברות הסטרטאפ של המחר.

יד. יחידות במטה המשרד – במטה המשרד פועלות יחידות נוספות העוסקות בתחומי המנהל

והשירותים ובהן: לשכה משפטית, דוברות והסברה, ניהול איכות, ביקורת פנימית, שירות למערכות מידע, יחידה למשאבי אנוש, אגף לנכסים, בינוי ומשק ואגף הכספים.

יחידות המינהלה (משאבי אנוש, ניתוח מערכות מינהל והדרכה, ביטחון, נכסים בינוי ומשק, שרותי רווחה ואגף בכיר טכנולוגיות דיגיטליות ומידע) כפופות לסמנכ"ל בכיר למינהל ומשאבי אנוש.

2. יחידות נלוות למשרד החקלאות

א. מינהל המחקר החקלאי

מנהל המחקר החקלאי משמש כזרוע המחקרית של המשרד הן במחקר תשתיתי ובעיקר במחקר יישומי. המוסד נושא את שם מייסדו, ד"ר יצחק אלעזרי-וולקני, שהקים בשנת 1921 בבן שמן ובתל-אביב את "תחנת הניסיון החקלאי" אשר לימים התפתחה ל"מינהל המחקר החקלאי, מרכז וולקני".

המינהל כולל שישה מכוני מחקר המרוכזים בקריה החקלאית הסמוכה לראשון לציון:

- (1) המכון למדעי הצמח
- (2) המכון לחקר בעלי חיים
- (3) המכון להגנת הצומח
- (4) המכון למדעי הקרקע, המים והסביבה
- (5) המכון לחקר אחסון ואיכות תוצרת חקלאית ומזון
- (6) המכון להנדסה חקלאית

בנוסף, למינהל המחקר החקלאי שני מרכזי מחקר אזוריים: 'נווה יער' בצפון ו'גילת' בדרום, ושלוש חוות מחקר הממוקמות באזורי הארץ השונים, ובהן מתבצעים ניסויי שדה: 'כרי דשא', 'מתתיהו' ו'מיגדה'.

הפעילות המחקרית במינהל המחקר החקלאי מתמקדת, בין השאר, בתחומים הבאים: גידולים מוגנים, זנים חדשים של פירות, ירקות, פרחים וצמחי נוי, טיפול בתוצרת טרייה לאחר קטיף, מציאת חלופות ידידותיות לחומרי הדברה, מערכות הדברה משולבת, ייעול שיטות השקיה, חקלאות באזורים צחיחים, מיכון חקלאי וטכנולוגיה מתקדמת בשירות החקלאות, יערנות ומרעה, חקלאות מדייקת, כמו גם טיפוח וגידול חיות משק.

תיאור נושאי הוצאה בסעיף זה בחלוקה לתכניות

משרד החקלאות 3301

330102 הוצאות שוטפות לפעילות משרד החקלאות

תכנית זו כוללת את כל הוצאות השכר התפעול, והפעולות המקצועיות של המשרד. ההוצאה על השכר כוללת את הוצאות השכר והנלוות לרבות תשלום בגין אמצעים הניתנים לעובדים לביצוע עבודתם של עובדי משרד החקלאות על יחידותיו השונות למעט מנהל המחקר החקלאי. הוצאות התפעול והפעילות המקצועית כוללות הוצאות הנהלה, מנהל, תפעול, שכר דירה, רכב, תקשורת, נסיעות לחו"ל, פעולות

מקצועיות, רכישת שירותים, חומרים וציוד של כל משרד החקלאות על יחידותיו השונות למעט מנהל המחקר החקלאי.

3302 מינהל המחקר החקלאי

330202 הוצאות שוטפות לפעילות מנהל המחקר החקלאי

תכנית זו כוללת את כל הוצאות השכר והתפעול של מינהל המחקר החקלאי. ההוצאה על השכר כוללת את כל הוצאות השכר והנלוות של עובדי מנהל המחקר החקלאי, לרבות תשלום בגין אמצעים הניתנים לעובדים לביצוע עבודתם. הוצאות התפעול והפעילות המקצועית כוללות הוצאות הנחלה, מינהל מדעי, תפעול ורכב, דואר וטלפונים, נסיעות לחו"ל, מחקרים במוסדות חוץ, התקנות ורכישות, ביצוע מחקרים תשתיתיים במסגרת מכוני מחקר שונים, מרכזי מחקר (גילת ונווה יער) וחוות חקלאיות (כרי דשא, מתתיהו ומגדה).

3306 תמיכות בחקלאות

330602 תמיכות ומחקרים בחקלאות

1. **סבסוד ביטוח חקלאי**: הממשלה משתתפת ומסבסדת שיעור של 35% מגובה הפרמיה בביטוח בגין נזקי טבע. בסבסוד פרמיית הביטוח שמשלמים החקלאים בגין אסונות טבע, משתתפת הממשלה בשיעור של 80%. בגין ביטוח הכנסה לגידולי בעל, משתתפת הממשלה בסבסוד פרמיית הביטוח בשיעור משתנה בהתאם לאזור הגידול.
2. **פיצויים בגין השמדות בעלי-חיים**: על פי פקודת מחלות בעלי חיים, התשמ"ה-1985, מחויבת המדינה לשלם פיצויים לבעלים של בעל חיים, שהומת על מנת למנוע הפצה של מחלות.
3. **תמיכה בענף הבקר והצאן**: תמיכות בהתאם למודל הקיים בענף הבקר לבשר המבוסס על עקרון השמירה על שטחים פתוחים תוך ניצול מיטבי של השטח בו רועות הפרות והצאן. על פי מודל זה ניתנת תמיכה לפי גודל שטחי המרעה, בשים לב לגודל העדר והיחס לשטח המנוצל.
4. **הסכם המים**: תמיכות הניתנות לחקלאים בעבור השקעות בתחום המים בגין עליית תעריפי המים לחקלאים. מענקים אלה נועדו לסייע לחקלאים להתמודד עם עליית תעריפי המים הצפויה בעקבות המעבר של משק המים לחקלאות למצב של משק כספי סגור בו החקלאים עתידים לשלם את עלות הפקת המים.
5. **תמיכות ניקוז**: המשרד תומך ברשויות הניקוז והנחלים בישראל בפרויקטים שמטרתם צמצום נזקי שיטפונות בישראל. בהתאם לסיכום רב שנתי עם אגף תקציבים, התמיכה ניתנת בהתאם לקריטריונים שנקבעים על ידי משרד החקלאות ובהם: מידת הסיכון, ישימות הפרויקט ותרומתו להיבטים סביבתיים ואקולוגיים.
6. **מלאי חרום**: מלאי חירום של חיטה למאכל אדם וגרעיני מספוא למאכל משק החי מוחזקים בשגרה במדינת ישראל. נוסף על כך מוחזקים מוצרים אחרים ביניהם בשר, שמן, קפה ועוד. ועדה באחריות רשות החירום הלאומית קובעת, בין השאר, את סוגי המוצרים, מספר חודשי המלאי הנדרשים ונוהלי אחזקת המלאי בהתאם לתרחיש ייחוס המוגדר על ידי מערכת הביטחון. הניהול המקצועי של המלאי וניהול ההתקשרות עם קבלני אחזקת המלאי נמצאים באחריות משרדי הממשלה הרלוונטיים. באחריות משרד החקלאות ופיתוח הכפר נמצאים ניהול מלאי חירום של מספוא ומלאי חירום של חיטה.

7. **תמיכות בתחום שימור הקרקע החקלאית בישראל:** המשרד תומך בחקלאים לפעולות שמטרתן שימור איכויות הפוריות של הקרקע החקלאית בישראל, החשופה לבעיות כגון סחף ומליחות. התמיכה ניתנת לטובת פעולות הנדסיות ואגרונומיות שמוכחות כיעילות לצמום הבעיות שאיתן מתמודדים החקלאים. מטרת התמיכה היא שימור משאב הקרקע החקלאית הפורייה לטובת הדורות הבאים.
8. **הפחתת השימוש בחומרי הדברה מזיקים:** היחידה פועלת להבטיח איכות על תוצרת חקלאית נאותה לשוק המקומי וליצוא ולהגן על בריאות הציבור. היחידה מבצעת מגוון פעולות להפחתת השימוש בחומרי הדברה רעילים לאדם ולסביבה. הפעלת פרויקטים למניעת חדירת נגעים לגבולות הארץ, הדברה ידידותית, אבטחת רישום תכשירי הדברה יעילים ופחות רעילים, קיום מערך פיקוח ואכיפה על השימוש המושכל בתכשירי הדברה ואבטחת תוצרת חקלאית מקומית העומדת בדרישות התקנים של שאריות חומרי הדברה. הפעילות נעשית בעיקר מכוח חוק הגנת הצומח והתקנות שהותקנו מכח חוק זה.
9. **תמיכות רב שנתיות בפיתוח הכפר:** התוכנית כוללת תקציב למתן תמיכות להכנת תכניות אב ומתאר וליצירת עוגנים ומוקדים לפיתוח הכפר במועצות אזוריות ובישובים כפריים וחקלאיים, ייעוץ מקצועי לתוכניות המשפיעות על המרחב הכפרי, פיתוח תשתיות ואמצעים לעידוד התיירות החקלאית והכפרית ותמיכות עבור חקלאים וישובים חקלאיים המפתחים תיירות חקלאית וכפרית.
10. **תמיכה בהקמת מתחמים עבור לולי הטלה:** בשנת 2018 אושר תקציב לצורך הוצאת הלולים למתחמים מתוכננים מחוץ לאזורי המגורים ומרכזי היישובים העוסקים בגידול מטילות. התמיכות אושרו ביישובי קו העימות בצפון בהיקף של 50 מיליון ש"ח. ביצוע העבודות הינו באמצעות החטיבה להתיישבות ובניהול האגף לפיתוח המרחב הכפרי ברשות לתכנון.
11. **מדען ראשי בחקלאות:** תקציב המדען מיועד לייזום וביצוע מחקר ופיתוח לשם פתרון בעיות הקשורות בייצור, בייצוא, בעיבוד ובשיווק תוצרת חקלאית, ביחסי הגומלין של החקלאות והסביבה, בפיתוח ידע לקראת חקלאות העתיד ובהפעלת מיזמי מחקר ופיתוח ייעודיים לפתרון בעיות בלתי-צפויות מראש. התקציב מיועד אף לטובת מחקרים אסטרטגיים עתידיים כגון: התאמת החקלאות לשינויי האקלים, פיתוח טכנולוגיות הנדסיות וקידום תחום הבינה המלאכותית (האינטרנט של הדברים, עיבוד תמונה, ביג דאטה, למידת מכונה, רובוטיקה ועוד) בעולמות החקלאות, ביוטכנולוגיה, מקורות חלבון צמחיים, ייעול הזנת בעלי חיים לצמצום התלות ביבוא גרעינים למזון והתמודדות במשבר המזון העולמי ופיתוח זני פירות חדשים לשוק המקומי ולייצוא. התמיכה במחקרים היא לפרק זמן של עד שלוש שנים.
12. **מרכזי מחקר ופיתוח יישומי-אזורי:** מתוך הכרה בחשיבות מרכזי המחקר והפיתוח החקלאיים באזורי הפריפריה בפיתוח החקלאות ניתנת תמיכה לשם שמירה על כושר התחרות ומציאת פתרונות מותאמים לצורכי האזור וסיוע לפרנסת החקלאים תוך ניצול היתרונות היחסיים בכל אזור. התמיכה הממשלתית מיועדת לקיום התשתית וסגל קבע מינימאלי, לבחינה ראשונית ומקדמית של נושאים לקראת הגשת תכניות מחקר מקיפות, למימון מחקרים ציבוריים ולהבאת מחקרים יישומיים בעלי חשיבות אזורית.

13. **תכניות מחקר משותפות עם התעשייה:** מטרת הקרן היא גם למנף את המחקר היישומי, בתחומי החקלאות השונים, שנמצא בשלב מוקדם ועדיין אינו בשל עבור התעשייה אך הינו בעל פוטנציאל מסחרי. דהיינו, מתן אפשרות לקבוצת המחקר באקדמיה לבצע תכנית מחקר יישומית, ולשלב את הניסיון וצרכים של התעשייה במהלך המחקר על מנת להביאו לשלב בו השותף המסחרי יהיה מעוניין במיסחור הידע. מכאן, שיעדי המחקר יאופיינו כך, שבסוף תקופת המחקר, תהיינה תוצאות שיאפשרו לחברות המשך הפיתוח והיישום של הטכנולוגיה בערוצים מסחריים.
14. **הקמת מרכז לאומי לעריכה גנומית:** טכנולוגית העריכה הגנומית יצאה לדרך בשנת 2012 במחקר פורץ דרך של אוניברסיטת קליפורניה. מאז, זכתה הטכנולוגיה לתשומת לב רבה במיוחד בגלל אפשרויות היישום שלה בתחומי חיים רבים ומגוונים עם דגשים על השבחה ופיתוח מוצרים חדשים בתחום החי והצומח ופריצות דרך בתחום הרפואה. בתחומי החקלאות, טכנולוגית העריכה הגנומית מציעה מהפך בשיטות בהם אנו משביחים את מזוננו. מטרת המרכז היא טיפוח צמחים ובעלי חיים בעלי ערך כלכלי בתחומי החקלאות המשמשים בחקלאות ישראל ובחקלאות העולם. הציפייה היא לפיתוח מוצרים שניתן בטווח הבינוני-ארוך (5-7 שנים) למסחרם או לנצלם במערכות השבחה, בכך להעביר את התכונות למוצרים חקלאיים בתחום החי והצומח. הקמת המרכז יצאה לדרך בשנת 2020 בתקציב כולל של 60 מיליון שקל.
15. **תמיכה בהאצה של הטמעת טכנולוגיות חדשות בחקלאות:** מדינת ישראל מובילה בתחום החקלאות, לרבות בתחום החדשנות הטכנולוגית, מהווה נקודת מפגש בין חקלאות מתקדמת ופיתוחים טכנולוגיים מובילים בעולם, ושמה לה למטרה לתמוך בטכנולוגיות חדשות המהוות מנוע צמיחה לכלל המשק.
- משרד החקלאות ופיתוח הכפר רואה חשיבות רבה בקידומה של חקלאות, העושה שימוש בטכנולוגיות חדשניות ומשלבת אותן בעבודתו השוטפת של החקלאי, לרבות כלים מתחומי הבינה המלאכותית, עיבוד תמונה, האינטרנט של הדברים, ריבוי נתונים ורובוטיקה.
- התמיכה החלה בסוף שנת 2020 ותכליתה המרכזית הינה לעודד חברות טכנולוגיות חדשות בתחום החקלאות לראות בחקלאות הישראלית מקום להטמעת הטכנולוגיות וליצירת מאגר לקוחות ישראלי, ולצד זאת, מתן הזדמנות לחקלאים הישראלים להטמיע במשקיהם טכנולוגיות חדשות, זאת באמצעות תמיכת המשרד בהשקעות רב שנתיות.
16. **תמיכה ישירה בענפי הצומח:** עם אישור חוק התקציב תצא לפועל תוכנית חמש שנתית להפחתה בשלבים של ההגנות המכסיות על פירות וירקות, במקביל יוענקו תמיכות ישירות לחקלאים.
17. **תמיכה בבעלי מכסות הטלה:** משרדי האוצר והחקלאות מקדמים רפורמה בענף ההטלה אשר תביא להתייעלות משמעותית בענף זה ולהוזלת המחירים לצד שמירה על ייצור מקומי יעיל. במסגרת זו, יינתנו מענקי השקעות לחקלאים על מנת לשדרג את הלולים וכן להקים לולים חדשים ויעילים. כמו כן, יבוטל משטר התכנון המרכזי בענף שיעבור לשוק חופשי ופתוח ויינתנו פיצויי פרישה למגדלים שיבחרו לפרוש.

330603 תמיכות צער בעלי חיים

על-פי חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) - תשנ"ד-1994, מוקצה תקציב שנתי בסך של 4.5 מיליון ש"ח עבור צמצום ההתרבות של בעלי חיים משוטטים.

התיקון לחוק להסדרת הפיקוח על כלבים- תשס"ג- 2002 הוסיף את סעיף 21א לפיו יוקצה תקציב שנתי בסך 4.5 מיליון ש"ח לשם מימון דרכים שבהן תפעל המדינה לצמצום התרבותם של כלבים משוטטים.

3309 מנהלת תנופה

330901 תנופה

תכנית זו כוללת את כל הוצאות הפעילות המקצועית של אגף התיישבות - תנופה. פעולות אלה כוללות את ההוצאות הבאות: מימון הסכמי ההעתקה שנחתמו עם המפונים על פי סעיף 85 וסעיף 81 לחוק יישום תכנית ההתנתקות, תקציב המיועד לתשלום פיצויים, מענקים ושיפוי על פי החלטות ועדת הזכאות בהתאם לחוק, תקציב המיועד למתן תשלום חודשי עבור הסתגלות וגמול פרישה על פי החלטות ועדת הזכאות בהתאם לחוק על תיקוניו ועוד.

פרק ג' - השינויים המרכזיים בהצעת התקציב

עיקרי השינויים בתקציב משרד החקלאות ופיתוח הכפר (סעיף 33), הסכומים באלפי ש"ח:

מס' הסבר	שינוי	הוצאה נטו	הוצאה מותנית בהכנסה	הרשאה להתחייב	שיא כ"א
	תקציב מקורי לשנת 2019*	1,910,183	222,554	966,750	1,541
1	מנהל המחקר החקלאי	58,800	63,320	6,500	
2	פעילות משרד החקלאות	71,423		265,500	
3	סבסוד ביטוח לחקלאים	60,000			
4	הפחתה רוחבית בתקציב המדינה לשנת 2021 ושונוות	-254,263	17,714	-640,407	-61
	סה"כ תקציב לשנת 2021	1,846,143	303,588	598,343	1,480
5	תמיכה ישירה בחקלאים	200,000			
6	תמיכה בענף הלול	59,023			
7	מענקי השקעות			633,500	
8	שנת שמיטה	60,407			
9	אסונות טבע	28,800			
10	התאמת ההוצאה המותנית		-57,185		
11	הפחתה רוחבית בתקציב המדינה לשנת 2022 ושונוות	-244,546	-815	-236,146	-14
	סה"כ תקציב לשנת 2022	1,949,827	245,588	995,697	1,466

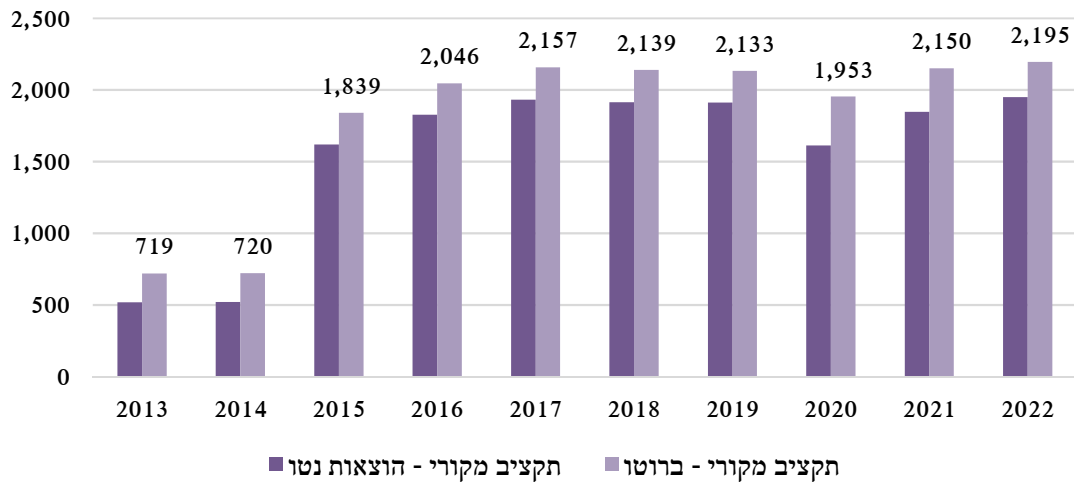
ביאור לשינויים:

- מנהל המחקר החקלאי- מנהל המחקר החקלאי משמש כזרוע המחקרית של המשרד הן במחקר תשתיתי ובעיקר במחקר יישומי. במעבר מתקציב 2019 לתקציב 2021 הורחבה פעילות המכון דרך יצירת מחקרים חדשים. בהתאם לכך, גדלה ההוצאה המותנית בהכנסה מקרנות מחקר אשר משמשת את המכון.
- פעילות משרד החקלאות- במעבר בין תקציב 2019 לתקציב 2021 גדלו תקציבי המזומן וההרשאה להתחייב, עיקר הגידול נובע מהרחבת הפעילות של המדענית הראשית במשרד, שירותי מחשוב, פיתוח תשתיות ניקוז, שדרוג מעבדות במנהל המחקר וניסויי שדה.
- סבסוד ביטוח לחקלאים- הממשלה משתתפת ומסבסדת שיעור של 35% מגובה הפרמיה בביטוח בגין נזקי טבע. בסבסוד פרמיית הביטוח שמשלמים החקלאים בגין אסונות טבע, משתתפת הממשלה בשיעור של 80%. במעבר מתקציב 2019 לתקציב 2021 גדל בסיס התקציב לסבסוד ביטוח כדי לאפשר רמת סבסוד וכיסוי ביטוחי נאותה לחקלאים.
- הפחתות רוחביות בתקציב המדינה בהתאם להחלטת ממשלה מיום 11 בינואר 2018, להחלטת ממשלה מיום 11 בינואר 2018, להחלטת ממשלה מיום 27 מיום 31 במאי 2020, להחלטת ממשלה מיום 26 ביולי 2020, להחלטת ממשלה מיום 1 במרץ 2021, להחלטת

- ממשלה 981 מיום 9 במאי 2021, ולהחלטת ממשלה 983 מיום 9 במאי 2021. בנוסף, בין השנים חלו שינויים תקציביים בהתאם לפעילות המשרד. בין השינויים: ירידה בתשלומים עבור הסכמי עבר, ירידה בתשלומי המזומן עבור הרשאות עבר וירידה בפעילות המדענית הראשית במשרד.
5. תמיכה ישירה בחקלאים- משרד האוצר ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר הסכימו על מעבר מתמיכה עקיפה לתמיכה ישירה במסגרת מהלך כולל עם ענף החקלאות, תוך ניסיון להימנע מתמיכות בעלות פוטנציאל לייצור עיוות בשוק. התמיכה הישירה תשולם באופן ישיר לחקלאי עבור כל דונם, מתווה החלוקה יקבע בין המשרדים.
  6. תמיכה בענף הלול- כחלק מהרפורמה בחקלאות יבוטל משטר התכנון המרכזי בענף ההטלה, ויעבור לשוק חופשי ופתוח, כל שכל אדם יוכל לייצר ביצים ללא מגבלה על הכמות הייצור. כחלק מהרפורמה יינתנו תמיכות לבעלי מכסות הטלה כדי לאפשר התמודדות עם שינוי בשוק.
  7. מענקי השקעות- כחלק מהרפורמה בחקלאות הוקצו תקציבים משמעותיים עבור שיפור הפריון והחדשנות בענף החקלאות. המענקים יוקצו בין היתר עבור השקעה במחקר ופיתוח, טכנולוגיות חדשניות, מיכון חקלאי, השקעות למעבר בין סוגי גידולים, והשקעות הון לרבות לולים חדשים.
  8. שנת שמיטה- משרד החקלאות נערך לשנת שמיטה תשע"ב דרך תמיכה במשבתי משקים בשלוש קטגוריות: משבתי משקים מאמונתם, משבתי כרם יין ומשתלות- התקציבים לנושא זה תוקצבו החל משנת 2018 ועד שנת 2021 כולל באמצעות הרשאה להתחייב, כחלק מתחילת שנת השמיטה יידרש מזומן בגין הרשאות העבר.
  9. אסונות טבע- חוק פיצוי נפגעי אסון טבע קובע כי הממשלה תוכל להכריז על אסון טבע לפי המלצת שר החקלאות ופיתוח הכפר, שניתנה לאחר התייעצות עם השר הממונה על השירות המטאורולוגי, על השירות ההידרולוגי או על המכון הגאולוגי, במידה והכרוז על אסון טבע הממשלה רשאית לקבוע פיצויים לפי החוק. בעקבות אירועים שחלו בתאריכים 25.12.2019- 10.01.2020 ובתאריכים 13.03.2020-25.02.2020 משרד החקלאות, השירות המטאורולוגי והשירות ההידרולוגי המליצו על הכרזה על אסון טבע, ולכן נדרש תקציב מזומן עבור הפיצויים לחקלאים.
  10. התאמת ההוצאה המותנית- במעבר מתקציב 2021 לתקציב 2022 הותאמה ההוצאה המותנית בהכנסה לפי תחזית המשרד, עיקר השינוי בהוצאה הינו בגין הצפי להכנסות של מנהל המחקר החקלאי מקרנות מחקר.
  11. הפחתות רוחביות בתקציב המדינה בהתאם להחלטת ממשלה 3409 מיום 11 בינואר 2018, להחלטת ממשלה 3401 מיום 11 בינואר 2018, להחלטת ממשלה 981 מיום 9 במאי 2021, וכן בהתאם להחלטות ממשלה שהתקבלו במסגרת הצעת תקציב המדינה לשנים 2021-2022 מיום 2 באוגוסט 2021. בנוסף, בין השנים חלו שינויים תקציביים בהתאם לפעילות המשרד. בין השינויים: ירידה בתשלומים עבור הסכמי עבר וירידה בתשלומי המזומן עבור הרשאות עבר.

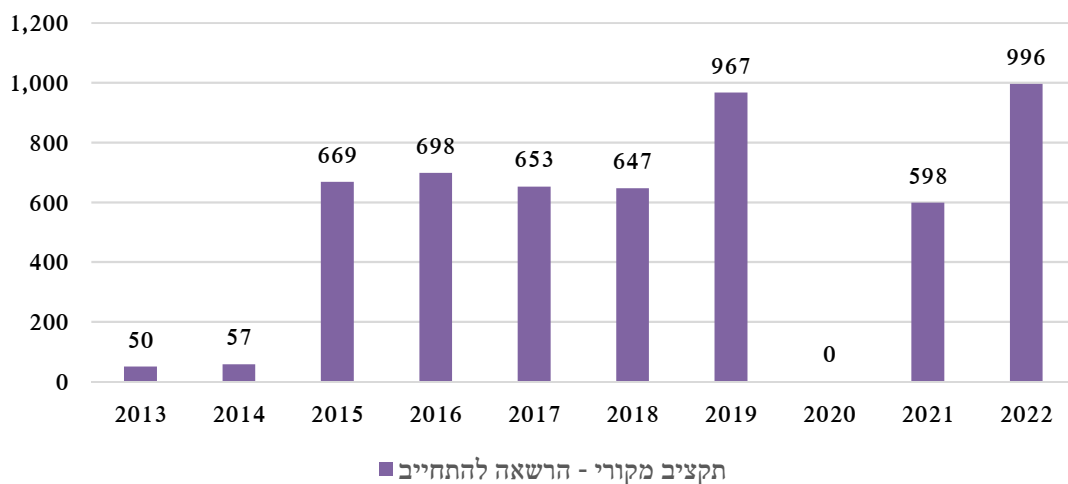
פרק ד' – ניתוח הצעת התקציב בהשוואה לשנים קודמות וביאורים לתקציב

התפתחות תקציב ברוטו ונטו 2013-2022, מיליון ש"ח

* ע"פ התכנית המפורטת שאושרה בספטמבר 2020

התפתחות תקציב הרשאה להתחייב 2013-2022, מיליון ש"ח

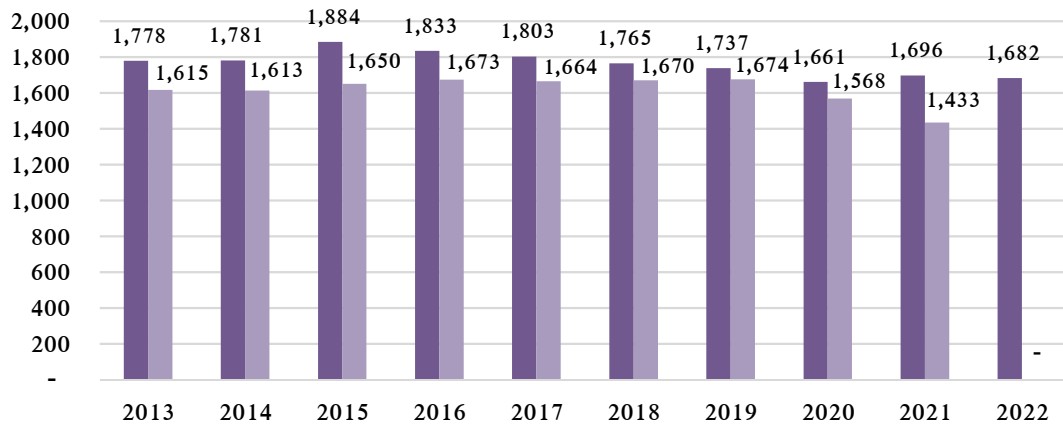

* ע"פ התכנית המפורטת שאושרה בספטמבר 2020

ביאור לשינויים:

1. בהתאם להנחיות עבור התקציב ההמשכי בשנת 2020, לא תוקצבה הרשאה להתחייב בבסיס התקציב של משרד החקלאות.
2. בשנת 2021 תוקצבה הרשאה להתחייב עבור הפעילות השוטפת של משרד החקלאות. בנוסף לכך, תוקצבו הרשאות עבור מענקי השקעות ומחקר ופיתוח כחלק מהרפורמה בענף החקלאות. בשנת 2022 קיים גידול בתקציב ההרשאה בהתאם להתקדמות הרפורמה.

התפתחות שיא כוח אדם 2013-2022

■ ביצוע שיא כוח אדם ועבודה בלתי צמיחה ■ תקציב מקורי - שיא כוח אדם ועבודה בלתי צמיחה

* ע"פ התכנית המפורטת שאושרה בספטמבר 2020

להלן טבלה המתארת את ההנחות שנלקחו לצורך ניהול הסיכונים העיקריים בעת בניית תקציב המשרד:

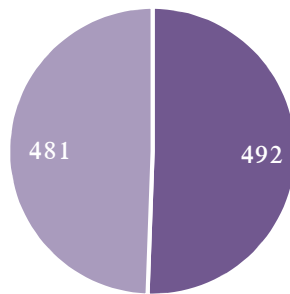
נושא	הסבר כללי על אופן התקצוב	משתנים עיקריים והנחות	רגישות לשינויים בהנחות
חוק הגליל	תשלומי תמיכות ליצרני ביצים בגליל	היקף הזכאים לתמיכה	הרפורמה בחקלאות צפויה לבטל את התכנון בענף ההטלה, כתוצאה מכך יתכן שינוי בזכאות לתמיכה מכוח החוק
אסונות טבע	תשלום פיצויים לחקלאים במקרה של אסון טבע	היקף הנזק לקרקע החקלאית במקרה של אסון טבע	גובה הפיצויים תלוי בעוצמת אירוע האקלים, הנזק יכל להגיע לעשרות מיליוני ש"ח בשנה
פיצויים לפי פקודת מחלות בעלי חיים	תשלום פיצויים לחקלאים במקרה של השמדה עדרים לפי החוק	היקף ההתפרצות של מחלות במשקים	גובה הפיצויים בהתפרצות המחלות, הפיצויים יכלים להגיע לעשרות מיליוני ש"ח בשנה
תביעות בגין נזקי הצפות ושיטפונות	בעקבות נזקים מהצפות ושיטפונות מוגשות תביעות משפטיות בין היתר על משרד החקלאות	היקף אירועי האקלים אשר משפיעים על הצפות ושיטפונות בישראל	משרד החקלאות הינו הרגולטור האחראי על תשתיות הניקוז בישראל, במידה וקיים נזק כתוצאה מאירוע הצפה, ניתן להגיש תביעה כנגד משרד החקלאות. כמו כן, קיימות תביעות כנגד המשרד עבור אירועי עבר
תמיכה ישירה בענף הצומח	כחלק מהרפורמה בענף הצומח יוקצו תמיכות ישירות לחקלאי פר דונם חקלאי מעובד	התמיכה תינתן לכל דונם מעובד, עבור ענפים שבהם המכס הופחת וללא חסמי הגנת הצומח לייבוא	הקצאת התמיכות תלויה במספר הדונמים המעובדים בישראל, וקצב הסרת חסמי הגנת הצומח לייבוא תוצרת

פרק ה' - ניתוח מגדרי של הצעת התקציב

בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2084 מיום 7 באוקטובר 2014 שעניינה "אימוץ המלצות הוועדה לבחינה מגדרית של תקציב המדינה בישראל" בוצע ניתוח מגדרי לחלקים בהצעת התקציב של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

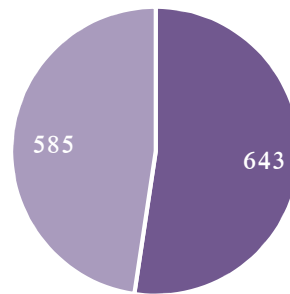
שכר ותקציב השכר:

כלל העובדים במנהל המחקר
החקלאי - 2020

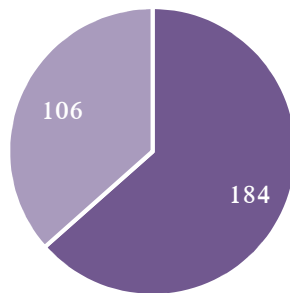
■ גברים ■ נשים

כלל העובדים במשרד
החקלאות - 2020

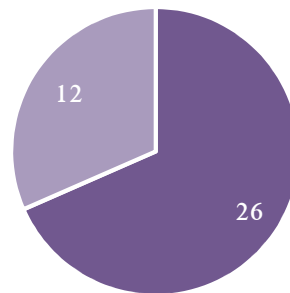
■ גברים ■ נשים

בכירים במנהל המחקר
החקלאי - 2020

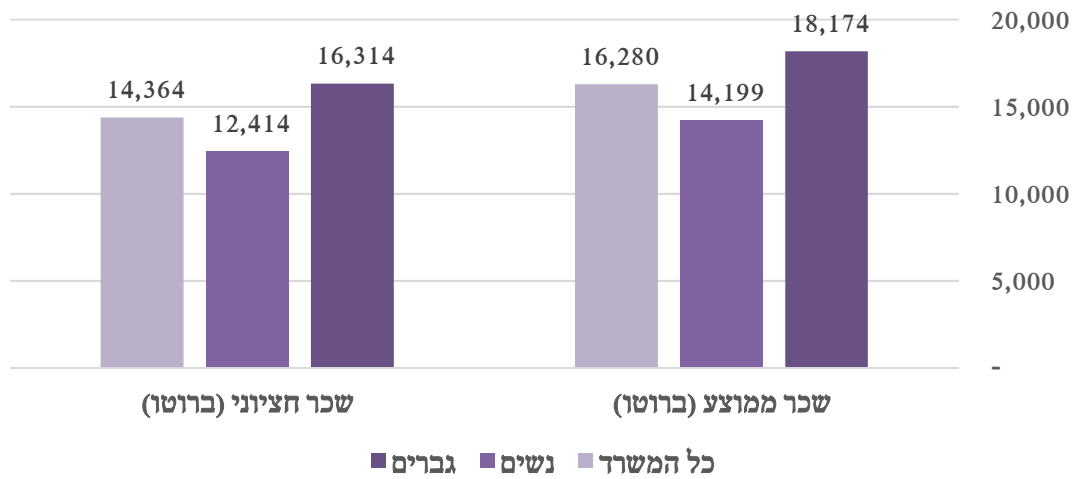
■ גברים ■ נשים

בכירים במשרד החקלאות -
2020

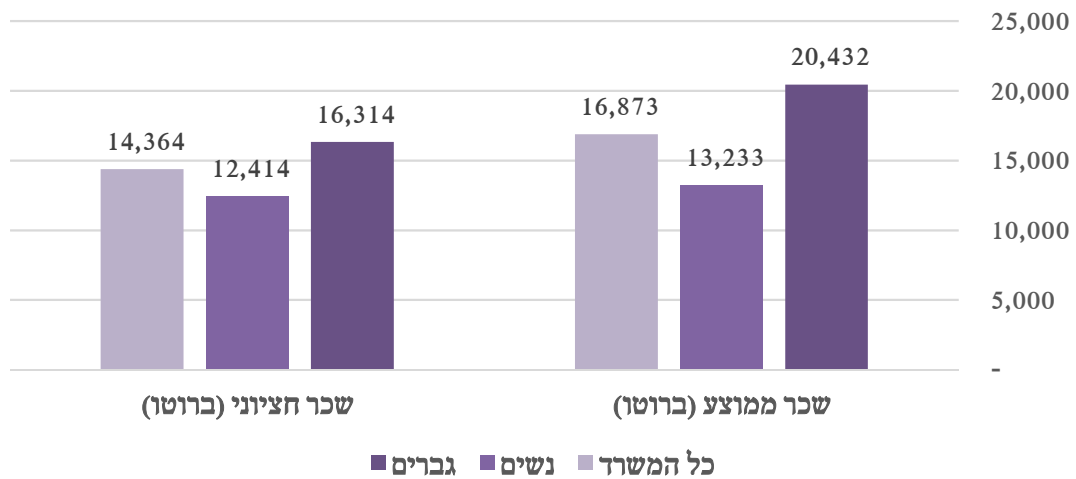

■ גברים ■ נשים

שכר ממוצע וחציוני במשרד החקלאות - 2020

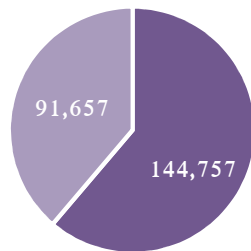

שכר ממוצע וחציוני במנהל המחקר החקלאי - 2020

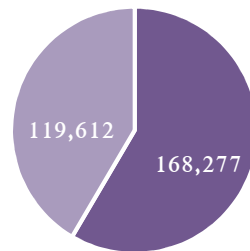

תקציב השכר (אלפי ש"ח)
במנהל המחקר החקלאי -
2020

■ גברים ■ נשים

תקציב השכר (אלפי ש"ח)
במשרד החקלאות -
2020

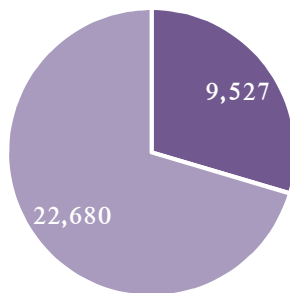
■ גברים ■ נשים

תקציב הקניות:

ניתוח תקציב מענקי מחקר המדען הראשי:

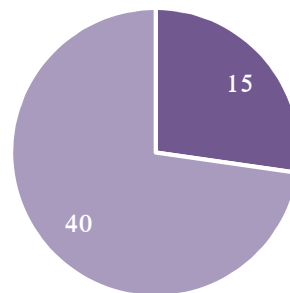
תקציב מענקי קרן המדען עמד בשנת 2020 על כ-32 מיליון ש"ח, עבור 55 חוקרות וחוקרים. להלן הפילוח המגדרי של מחקרים שתוקצבו בשנת 2020:

סכום שאושר למחקרים (אלפי ש"ח)

■ גברים ■ נשים

מספר מחקרים

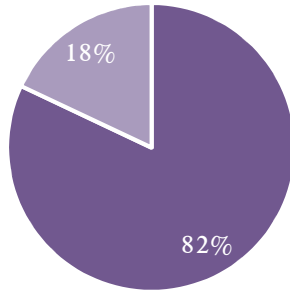
■ גברים ■ נשים

ניתוח תקציב פעולות הדרכה:

החל מיולי 2016, משרד החקלאות התחיל לאסוף נתוני מגדר של משתתפי הקורסים וימי העיון/ כנסים שנערכים על ידי יחידת שירות ההדרכה והמקצוע.

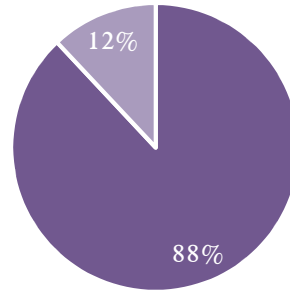
בשנת 2020 השתתפו 10,302 חקלאים בימי עיון/ כנסים ו-822 חקלאים בקורסים. בנוסף, השתתפו 278 מדריכים בימי עיון/ כנסים ו-61 מדריכים בקורסים. להלן הפילוח המגדרי לפעולות הדרכה אלו:

שיעור פעולות ההדרכה
לחקלאים -ימי עיון וכנסים

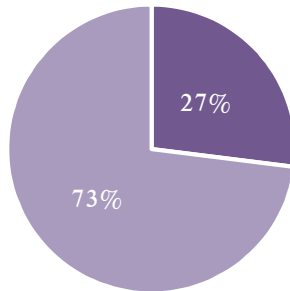
■ גברים ■ נשים

שיעור פעולות ההדרכה
לחקלאים -קורסים

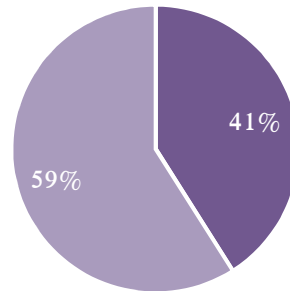
■ גברים ■ נשים

שיעור פעולות ההדרכה
למדריכים -ימי עיון וכנסים

■ גברים ■ נשים

שיעור פעולות ההדרכה
למדריכים - קורסים

■ גברים ■ נשים

פרק ו': תיאור ההתפתחויות בענף בעקבות השפעות משבר "הקורונה"

פרוץ מגפת הקורונה, הטלת סגרים ומגבלות תנועה והתקהלות, לא הפסיקה את הפעילות החקלאית, אולם האפקט הפתאומי של ההתפרצות הגלובלית גרמה לכשלי שוק הן בשוקי היצוא והן בשוק המקומי. חודשי החורף הם חודשי יצוא עיקריים ולכן לעצירת היצוא ואף לביטול עסקאות בשוקי היצוא היה אפקט הרסני על הענפים מוטי היצוא של החקלאות. בנוסף ההגבלות והסגר הראשון הביאו לכשלי שוק שנגרמו מבהלת קניות מצד אחד, יכולת מוגבלת של רשתות השיווק להבטיח משלוחים בזמן והפסקת פעילות השוק המוסדי גרמו לבעיות שיווק משמעותיות לענפי החקלאות במיוחד אלו בעלי חיי מדף קצרים. עם הזמן מצאו החקלאים דרכי שיווק אלטרנטיביים החל משווק לקבוצות רכישה ועד לשיווק ברשתות חברתיות. הפגיעה בחלק מהענפים עדיין משמעותית.

עקב פרוץ מגפת הקורונה, המשרד הקים "צוות קורונה משרדי" אשר מטרתו הינם:

1. תיאום פעולות המשרד מול הממשלה;
  2. תיאום מול החקלאים;
  3. תיאום מול הגופים האחראים להמשך הרציפות התפקודית של ענפי החקלאות ושרשרת ההספקה שלה, גם בתשומות וגם בתפוקות;
  4. תיאום מול הציבור הרחב.
- המשרד פעל בשיתוף עם הממשלה בכל הקשור להתארגנות הממשלה בנושא הצווים והתקנות, והיכולת שלהם להשפיע על ענפי החקלאות. המשרד היה צריך לייצר בתקנות את חיוניות הענף ויותר מכך את עצם החיוניות לא רק של הייצור החקלאי עצמו אלא את כל שרשרת ההספקה הן מצד התשומות והן מצד התפוקות. הועברה לממשלה רשימה ספציפית העוסקת באחריות המשרד שהוגדרה בתקנות הגבלת תנועה.
- המשרד פעל לטיפול בכשלי שוק שהחלו להיווצר, כמו מחסור בביצים ואובדן שוק הייצוא בענפים מסוימים (כמו פרחים ותבלינים).
- מעבר למענה הרוחבי שנתנה המדינה כחלק מהתכנית הכלכלית, המשרד ביצע מספר פעולות ממוקדות בתחום החקלאות:

1. יבוא 60 מיליון ביצים לפני חג הפסח בשנת 2020;
2. סיוע של 30 מיליון ₪ לענף הפרחים והתבלינים ליצוא;
3. מלאי חירום - נגיף הקורונה לא פגע בייצור של תבואות בעולם, אולם הוא שינה מדיניות של מדינות יבואניות הגדילו ביקושים מצד אחד ומצד שני מדינות יצואניות הגבילו יצוא. ישראל לא חוותה בעיות של הספקה מיבוא וגם המחירים לא עלו בצורה משמעותית מלבד לפרקי זמן קצרים. אולם עקב החשש מהמשכיות המשבר משרד החקלאות בתמיכה של רח"ל ומשרד הכלכלה ביקש, התבקש והגדיל את המלאי החרום שלו;
4. בשל מחסור בעובדים זרים ופולסטינים, נעשה ניסיון להיעזר במתנדבים באמצעות הוצאת נוהל מתנדבים הכולל את הסיוע של המדינה בתחום.